

Bibliografierea activității științifice universitare

Anișoara NAGHERNEAC, *bibliotecar principal Serviciul Documentare, Informare Bibliografică*

Orice activitate didactică desfășurată în spațiul unei universități și-ar pierde din valoare, dacă nu ar fi secundată de cercetarea științifică a profesorului universitar. Este de netăgăduit aportul cercetărilor științifice realizate de profesorii universitari în dezvoltarea științei naționale și mondiale, a economiei, culturii și învățământului din țara noastră. Spectrul cercetărilor științifice este foarte divers, epoca

globalizării oferind noi terenuri de investigare și cercetare.

Activitatea multiaspectuală a profesorului universitar își găsește locul binemeritat pe paginile unor lucrări valoroase – bibliografii și biobibliografii elaborate de bibliotecarii și bibliografii instituțiilor bibliotecare.

Bibliografia, susține Ion Stoica, este purtătoare, nu numai de sensuri introspective, ci, mai ales, de

semnale și intuiții prospective. A ști ce s-a scris într-o epocă, unde, când, de către cine și despre ce, înseamnă mai mult decât a face cumulare, mai mult decât a înregistra entități culturale și mult mai mult decât a inseria, într-o anumită manieră, unele caracteristici documentare inconfundabile..

Bibliografiile publicațiilor corpului didactic ale unei universități au drept scop a fixa informațiile despre patrimoniul documentar elaborat în timp, pentru a informa beneficiarul și a le transmite altor generații, evidențiind realizările, succesele obținute pe parcursul întregii activități profesionale.

Un obiectiv important al Bibliotecii Științifice a Universității de Stat *Alecu Russo* din Bălți este întocmirea diverselor **Bibliografii**, elaborarea bazelor de date privind bibliografia publicațiilor corpului profesoral în format electronic. Biblioteca universitară continuă tradiția de bibliografiere a publicațiilor cadrelor didactice și colaboratorilor, editarea cărora a fost inițiată în anii '70 ai secolului XX.

Ciclul de fascicule, apărute în **1974** (1945 - 1969), **1983** (1970 - 1980), **1992** (1980 - 1990), **1995** (1990 - 1995), **2001** (1995 - 2000), întregesc și popularizează aria de cercetare, preocupările științifice și literare ale universitarilor bălțeni. Investigațiile științifice fundamentale și aplicate sînt prezentate în comunicări, referate, la diverse manifestări științifice (congrese, colocvii naționale și internaționale, conferințe, sesiuni, simpozioane, seminare, reuniuni) cu publicarea ulterioară a materialelor acestora în volume, culegeri, anale științifice, reviste de specialitate. Ne face o deosebită plăcere să afirmăm, a cîta oară în ultimul timp, că lucrările bibliografice ale bibliotecarilor universitari bălțeni se regăsesc în colecțiile celor mai mari biblioteci din țară și străinătate, inclusiv Biblioteca Congresului (SUA), devenind, astfel, un bun prilej al cunoașterii și apropierii între popoare.

Lucrarea: **Библиографический указатель печатных работ профессорского – преподавательского состава института 1945 –**

1969» vede lumina zilei în 1974. Lucrarea ilustrează realizările științifice ale universitarilor bălțeni, înregistrate în decursul a 24 ani. Pe parcursul acestei perioade, profesorii au semnat peste 1000 de lucrări, inclusiv 17 monografii, 31 de manuale, 917 articole. O bună parte a acestor lucrări au fost publicate pe paginile analelor științifice, tezelor conferințelor anuale, culegerilor, revistelor de specialitate, ziarelor.

Sunt notabile succesele din diverse domenii: **Filologie, Matematică, Astronomie, Fizică, Tehnică, Limbi Străine, Istorie, Artă**. Referindu-ne la corpusul de autori, trebuie să menționăm numele merituosilor profesori universitari: M. A. Benicovici, G. H. Berman, E. I. Blanc, A. Bondarenco, I. Borșevici, I. Buzdugan, I. P. Ciornîi, E. C. Ciornaia, E. Gleibman, I. Evtuşenco, L. Eşanu, N. D. Filip, A. S. Meilihzon, L. A. Novac, B. G. Papandopolo, S. V. Sulimovskaia, E. Botezatu, E. Haham, A. S. Rotari, G. E. Rusnac, N. N. Iavorschii, A. Ghebos.

Ion Borșevici e personalitate marcantă în domeniul învățămîntului public, culturii și politologiei din Republica Moldova. În perioada anilor 1967 - 1975, activează în calitate de rector al Institutului de Stat *Alecu Russo* din Bălți. A semnat peste 300 de lucrări: monografii, articole științifice în domeniul sociologiei, filosofiei, lucrări didactice. Ion Borșevici rămîne a fi și pînă în ziua de azi un nume de referință în sistemul de învățămînt de la noi din Moldova.

Eliza Botezatu, remarcabil om de știință și de cultură, distins critic literar, a activat ca profesor universitar la instituția bălțeană între anii 1961 - 1975, urcînd cu demnitate treptele ierarhiei profesionale: lector superior, conferențiar, șef de catedră. Prin lucrările sale, Eliza Botezatu promovează cu perseverență valorile spirituale ale neamului, contribuind substanțial la cultivarea multor generații de elevi, studenți, profesori.

Ion Ciornîi, filolog dotat, profesor universitar de marcă, a activat între 1954 - 1971 la Institutul

Pedagogic *Alecu Russo*, ajungând să exercite și funcția de rector. Activitatea științifică a profesorului Ion Ciornîi, pe parcursul anilor, înseamnă o sumă de contribuții serioase la studierea problemelor de gramatică actuală și istorică a limbii române, relațiilor lexico-semantică, preocupărilor dialectologice. Fiind un experimentat pedagog, profesorul Ion Ciornîi a semnat peste 149 de lucrări științifice, 6 monografii, a publicat o serie de articole în diverse culegeri și reviste de specialitate, a participat în calitate de coautor la scrierea și editarea manualelor de limba română (pentru școlile medii și cele superioare), programelor, culegerilor de exerciții, dicționarelor ortografice etc.

Opera științifică a academicianului **Nicolae Filip**, doctor habilitat, profesor universitar, rector al Universității de Stat *Alecu Russo*, consacrată propagării undelor radio prin ionosferă, include mai bine de 200 lucrări, inclusiv 5 monografii, puse la dispoziția cercetătorilor în cele mai prestigioase biblioteci din lume, printre ele și cea a Bibliotecii Congresului din SUA. Mai multe articole, interviuri N. Filip le-a dedicat reorganizării universității bălțene.

Anatolie Ghebos, doctor în științe psihologice, unul dintre primii psihologi de calitate din Moldova. A muncit cu devotament și dăruire, responsabilitate vădită, desfășurând o activitate prodigioasă pe „ogorul” științei psihologice de la noi din republică. A semnat peste 70 de lucrări: 11 monografii, peste 62 de articole științifice, care se disting printr-o problematică actuală și originalitate, fiind bine apreciate de psihologi și pedagogi.

Cea de-a doua fasciculă: **Библиография трудов 1970 – 1980**, apare în 1983 și își propune să înregistreze publicațiile profesorilor bălțeni, apărute timp de 10 ani. Indicele include monografii, manuale, autoreferate, disertații, broșuri, articole, recenzii. Materialele sînt organizate în ordine alfabetică a numelui de autori ori a titlului publicației. Anexa cuprinde indicele de nume care

orientează cititorul spre numărul de ordine al descrierii bibliografice a documentului căutat. Fascicula înglobează 1539 de titluri. Nomenclatorul de autori include și nume de referință pentru multe domenii științifice: V. H. Mighirin, I. Manole, M. Ioniță, E. Mohorea.

În 1992, Biblioteca Științifică editează cea de-a 3-a fasciculă: **Indice bibliografic al lucrărilor profesorilor și colaboratorilor 1980 - 1990**. De rînd cu publicațiile profesorilor din perioada respectivă, în volum sînt și lucrări care, din diverse motive, n-au fost incluse în edițiile precedente. Au fost operate și unele modificări de structură. Mai întîi, au fost plasate materialele în limba română, apoi cele în rusă. Substanța volumului îl constituie descrierile bibliografice ale monografiilor, manualelor, materialelor didactice, autoreferatelor, broșurilor, articolelor din cărți și periodice, recenzii, apărute în anii 1980 - 1990.

Ediția bibliografică **Lucrările profesorilor și colaboratorilor 1990-1995**, apărută în 1995, este o continuare a celor trei ediții precedente. Mai este și un indice distinctiv al activității cadrelor didactice universitare, menit să reflecte activitățile științifică, didactică, educativă, realizările obținute în diverse domenii de cercetare: radiofizică, filosofie, pedagogie, psihologie, recunoscute departe de hotarele țării noastre, grație relațiilor intense de colaborare cu o serie de instituții europene: Institutul de Științe ale Educației (București), Fachhochschule (Dusseldorf), Institutul de Geodinamică al Academiei Române (București), Universitatea A. I. Cuza (Iași), Universitatea Tehnică Gh. Asachi (Iași), Institutul de Inventică (Iași), Universitatea Politehnică (București), Universitatea Dunărea de Jos (Galați), Universitatea Ștefan cel Mare (Suceava), Institutul de Magnetism Terestru și Propagare a Undelor Radio al Academiei de Științe din Rusia (Moscova), Institutul de Radiofizică din Nijnii Novgorod (Rusia) etc.

Următorul indice bibliografic ***Lucrările profesorilor și colaboratorilor 1995 - 2000***, apărut în 2001, reflectă un segment important al activității profesorilor bălțeni cuprins în intervalul de timp (1995 - 2000). Investigațiile științifice de amploare, rezultatele obținute de către comunitatea universitară sînt plasate în paginile unor monografii, manuale, programe de studii, articole din reviste și ziare, culegeri și seriale, teze, referate și comunicări științifice în limbile română, franceză, engleză, germană, rusă și ucraineană. Este o datorie a profesorului de a-și împărtăși experiența, cunoștințele, rezultatele investigațiilor științifice, creațiile literare și altor cercetători, colegi, discipoli.

Din 2000 încoace, producția științifică este bibliografiată în ediții anuale, care mai apoi se vor întruni în colecția tradițională 2000 - 2005. Anuarul are avantajele sale, protagoniștii au posibilitatea să revadă ulterior publicațiile științifice de la an la an, intervenind, eventual, cu schimbări, modificări. Și apoi, anualele constituie sursele de bază în elaborarea ediției de cinci ani. În viața unei instituții există momente (e vorba de aniversări), cînd se cer evidențiate în mod aparte succesele înregistrate. Din aceste considerente, colectivul Bibliotecii Științifice a decis să elaboreze ediții speciale, care să pună în lumină contribuțiile științifice ale profesorilor de la o facultate sau alta.

Prima bibliografie din această serie: ***Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Limbi și Literaturi Străine***, apărută în 2004, este un „omagiu bibliografic” adus profesorilor și studenților uneia dintre cele mai prestigioase facultăți a instituției noastre – Facultatea Limbi și Literaturi Străine, structură universitară care a sărbătorit (în 2004) 50 ani de la fondare. Este facultatea care a pregătit multe cadre didactice și științifice de înaltă calificare, care au atins performanțe în diverse domenii de activitate. Bibliografia conține titluri de monografii, studii, anale științifice, culegeri, ghiduri, dicționare, cursuri universitare, referate de

autor, articole cu caracter științific și social, teze de licență / magistr, coordonate cu mult profesionalism și competență de profesorii facultății. Un capitol aparte e destinat lucrărilor cu caracter general, anticipat de fotografiile colectivelor catedrelor, cu publicațiile structurate pe catedre, orînduite cronologic și alfabetic. Considerăm că bibliografia în cauză s-a încadrat în contextul actual al exploziei informaționale și a importanței pe care o capătă astăzi informația în societatea noastră prin cele 1 179 de unități documentare. Este un material de referință extrem de util filologilor, studenților din țară și din străinătate. Modul de abordare a diverselor aspecte lingvistice și literare în limbile de circulație internațională: engleză, franceză, germană, română, rusă, profunzimea și originalitatea expunerii conferă bibliografiei o înaltă ținută științifică și bibliografică.

În 2005, Facultatea de Muzică și Pedagogie Muzicală și-a sărbătorit 25 de ani de la înființare. Bibliografia ***Lucrările profesorilor Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală***, apărută în 2005, vine să încununeze activitatea științifică a profesorilor timp de un sfert de secol. Lucrarea întrunește textele publicate pe parcursul a unui sfert de veac a profesorilor de la această facultate. Remarcabile sînt meritele colectivului Facultății în pregătirea generațiilor de profesori de muzică, înzestrați cu har și tact pedagogic, buni cunoscători ai obiceiurilor și tradițiilor acestui meleag. Elevii școlilor din Republica Moldova învață astăzi arta muzicală, din manualele și metodicele elaborate de profesorii Anton Popov, Sergiu Croitoru, Ion Gagim.

Indicele cuprinde circa 500 documente: monografii, studii, manuale, articole, materiale didactice tipărite de către profesorii facultății. Aceste contribuții științifice constituie piatra de temelie a centrului cultural, artistic, metodic - științific și de pregătire a învățătorilor de muzică.

În 2005, și-a sărbătorit aniversarea (un deceniu de activitate) și Facultatea Economie, una din

cele mai tinere de la Universitatea noastră. Activitatea științifică a profesorilor este bibliografiată în fascicola **Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Economie**. Scopul urmărit de lucrare este de a ține evidența și de a înregistra toate aparițiile editoriale în domeniul economiei în vederea asigurării bunei desfășurări a procesului de instruire și cercetare științifică universitară. Bibliografia (400 de poziții): monografii, studii, manuale, materiale didactice, articole, teze de licență pun în evidență aportul cadrelor didactice la edificarea învățământului și științei în această zonă a țării. Materialele sînt ordonate alfabetic după numele autorului ori a titlului publicației în cadrul a două catedre, la fel, anticipate de fotografia membrilor catedrelor: Economie și Management; Finanțe și Contabilitate. Al treilea compartiment îl constituie indicele tezelor de licență în care, de asemenea, este respectată ordinea alfabetică.

Indicele de nume și de titluri al lucrărilor, înlesnește mult utilizarea lui. Sînt aplicate normele și metodele speciale de descriere bibliografică, standardele internaționale cunoscute și utilizate cu multă competență de către bibliotecarii noștri. Această lucrare bibliografică se dorește a fi un util instrument de informare pentru oricine ar vrea să se documenteze asupra domeniului respectiv.

Ediția dată „constituie una din multiplele întreprinderi în demersul nostru de cuprindere și valorificare a potențialului creator de la Bălți, care se formează, se dezvoltă și progresează, în mare măsură, beneficiind de oportunitățile Bibliotecii Științifice”.

Apariția bibliografiei **Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Filologie (1945 - 2005)** a fost prilejuită de sărbătorirea a 60 de ani de la înființarea facultății respective, fiind un „omagiu bibliografic” adus profesorilor și studenților. Prin publicarea acestei lucrări ne-am dorit să reflectăm un segment important al activității filologilor bălțeni timp de șase decenii. Investigațiile științifice de re-

zonantă, rezultatele obținute sînt plasate pe paginile unor monografii, manuale, anale științifice, culegeri, ghiduri, dicționare, cursuri universitare, referate de autor, articole cu caracter științific, social, opere, cronici literare, studii, recenzii, teze de magistr / licență. Pe parcursul acestei perioade, profesorii au semnat peste 2360 de lucrări, inclusiv 85 de monografii, 140 de manuale, 2135 articole. Lucrările vizate au fost publicate, inițial, în anale științifice, materialele tezelor conferințelor anuale, culegeri, reviste de specialitate, ziare.

În prezent, lucrătorii bibliotecii continuă activ lucrul pentru elaborarea altor bibliografii ce vor „imortaliza” activitatea științifică a profesorilor de la facultățile Pedagogie. Psihologie și Asistență Socială; Tehnică. Fizică. Matematică și Informatică; Științele Naturii și Agroecologie.

Succinta prezentare a activității desfășurate în această perioadă (1945 - 2005) ilustrează eforturile întreprinse de întreaga noastră comunitate universitară, mărturie convingătoare a conștientizării responsabilității pentru destinul învățământului național, pentru formarea specialiștilor de mîine, a generațiilor care vor construi viitorul în Republica Moldova.

Activitatea polivalentă a profesorilor bălțeni este materializată și în biobibliografii. Pînă la această oră, au fost elaborate 12 lucrări de acest tip: Nicolae Filip, Valeriu Cabac, Simion Băncilă, Ion Manoli, Ion Gagim, Vladimir Babii, Gheorghe Popa, Elena Belinschi, Iulius Popa, Lidia Stupacenco.

Țin să menționez că, prin realizarea acestor biobibliografii, Biblioteca Științifică Universitară își aduce aportul la promovarea unor certe valori spirituale.

